

ФРАНЦУЗЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

У час активного розвитку суспільства проблема запозичень французьких слів в англійську мову актуальна як ніколи. Наразі складно визначити межі впливу французької мови на англійську. Існує безліч слів, які, як прийнято вважати, увійшли в англійську мову через французьку, але їхнє походження часто є предметом дискусій. Крім того, важко оцінити, як ці запозичення вплинули на розвиток англійської мови та її лексичний склад.

Аналіз останніх досліджень і публікацій із зазначеної теми показав, що інтерес до цього питання активно зростає, про що свідчить значна кількість різнотематичних лінгвістичних досліджень (Д. Крістал, І. В. Арнольд, Т. Ільїш та багато інших).

Актуальність роботи полягає у недостатній кількості порівняльно-об'єднуючих досліджень.

Метою нашого дослідження є аналіз походження та еволюції запозичених французьких слів в англійській мові. Задля досягнення мети передбачено виконання таких завдань: окреслити значення поняття «запозичення»; проаналізувати погляди лінгвістів стосовно французьких запозичень; визначити особливості розвитку запозичень.

Об'єктом пропонованого дослідження є французькі слова в англійській мові, а предметом — лексико-семантичні та функціональні особливості таких запозичень.

Англійська мова, яка відома своїм глобальним охопленням і адаптивністю, зобов'язана значною частиною свого багатого та різноманітного словникового запасу французькій мові. Підрахунки свідчать, що від третини до понад половини слів в англійському лексиконі мають французьке походження.

Вплив французької лексики на англійську відбувався протягом кількох ключових історичних періодів. Найбільш трансформаційним з них було нормандське завоювання 1066 року [1]. Після своєї перемоги Вільгельм Завойовник і його послідовники-нормани встановили французьку мову, зокрема старонормандський діалект, як мову правлячого класу в Англії. Протягом століть вона служила мовою англо-нормандського двору, уряду та елітних ешелонів суспільства. Це домінування, яке тривало від коронації Вільгельма приблизно до 1260 року, призвело до значного вкраплення французької та нормандської лексики в англійську мову. Величезна кількість слів, прийнятих у цю епоху, вказує на глибоку зміну мовного ландшафту, оскільки французька мова стала мовою влади та управління, що призвело до її прийняття англійським населенням. З часом вплив французької мови поширився за межі аристократії. До пізнього Середньовіччя (між 1260 і 1400 роками) англійські купці та юристи також почали використовувати французьку мову [4]. Цей період став свідком експансії французьких запозичень у повсякденний розмовний варіант. Слід зазначити, що приблизно 40 % усіх французьких слів, які зараз зустрічаються в англійській мові, вперше з'явилися в цей – особливо плідний – період запозичень. Прийняття французьких термінів тими, хто займається комерцією та правом, означає глибшу інтеграцію мови в практичні галузі англійського суспільства, виходячи за межі її початкової ролі як мови еліти. Зв'язок між двома мовами тривав в епоху Відродження й надалі. Претензії англійців на престол Франції в поєднанні з постійним французьким культурним впливом призвели до подальших запозичень, насамперед з паризької французької, яка стала стандартною мовою Франції. Незмінний культурний престиж Франції в різних галузях сприяв безперервному потоку французьких запозичених слів, які проникають в англійську мову навіть у сучасну епоху. Зазначені пізніші доповнення часто стосуються таких сфер, як кухня, дипломатія, мода та мистецтво,

відображаючи історичну популярність та інновації Франції. Різна інтенсивність запозичень на цих історичних етапах (від поступового впровадження після нормандського завоювання до максимуму в пізньому Середньовіччі та наступного зменшення з подальшим відродженням) підкреслює динамічний зв'язок між мовою та переважаючими історичними та соціальними умовами.

Вплив французької на лексикон англійської мови очевидний у багатьох семантичних областях [2]. У царині уряду, права та політики вплив особливо помітний. Такі терміни, як «government», «constitution», «justice», «judge», «jury», «parliament», «mayor», «minister», «state», «administration», «regime», «sovereignty», «money», «commerce», «finances», «taxes», «coup d'état» і «plebiscite», походять із французької мови. Велика кількість слів французького походження в цій важливій сфері відображає встановлення нової адміністративної та правової системи в Англії нормандськими правителями, чия мова природним чином проникла у фундаментальні суспільні структури.

Можливо, однією з найбільш впізнаваних областей французького впливу є кухня та їжа. Англійська мова може похвалитися великою кількістю французьких запозичень у цьому домені, включаючи «beef», «pork», «mutton», «veal», «salmon», «salad», «cream», «mustard», «mayonnaise», «restaurant», «menu», «croissant», «souffle», «saute», «à la carte» та «bon appétit». Цікаво, що відмінність в англійській мові між назвами тварин (часто германського походження, як-от «cow», «pig», «sheep», «calf») та термінами для їхнього м'яса (часто французькими, як-от «beef», «pork», «mutton», «veal») пояснюється соціальною ієрархією, встановленою після нормандського завоювання, коли англословні нижчі класи розводили худобу.

Значення та застосування деяких французьких запозичених слів також стали більш спеціалізованими в англійській мові з плином часу. Деякі старофранцузькі слова були перезапозичені

протягом пізніших періодів із більш обмеженим значенням порівняно з їх ширшим використанням у французькій мові. Наприклад, французьке слово «château» означає просто «замок», тоді як англійське запозичене слово часто стосується більшого чи розкішнішого типу замку чи виноробного маєтку [3]. Подібним чином слово «chef» французькою мовою перекладається як «головний», але англійською воно означає ще й професійного кухаря. У деяких випадках англійська зберегла старішу форму або написання французького слова, у той час як сама французька мова еволюціонувала, як-от «апостол», що походить від давньофранцузького «apostle», пізніше ставши «apôtre» у сучасній французькій мові. І навпаки, тенденція відновлення класичних коренів слів призвела до змін у написанні багатьох давньофранцузьких лексем в англійській мові протягом XVI і XVII століть, таких як «debt» від давньофранцузького «dette» і «adventure» від «aventure». Навіть непорозуміння або популярні асоціації, відомі як народна етимологія, змінили форму та сприйняття значення деяких французьких запозичених слів, як це видно в слові «раки» від старофранцузького «щілина». Ці зміни у значенні та вживанні ілюструють динамічну природу мови та те, як запозичені слова адаптуються до конкретних потреб і культурного контексту мови, яка їх приймає.

Вимова французьких запозичених слів в англійській мові часто значно відрізняється від їх оригінальних французьких аналогів. Носії англійської мови зазвичай зміщують наголос у французьких запозичених словах на початок слова, що відрізняється від французького наголосу на останньому складі. Наприклад, вимова «ballet» відрізняється у британській англійській (BAɪlə) та американському варіанті англійської (bəˈlɛt). Французька мова також має голосні звуки, яких немає в англійській мові, що призводить до наближення до англомовних стандартів. Типовим прикладом є кінцеве «-é», яке часто вимовляється як [eɪ]

англійською мовою (як у «safé» або «fiancé»), а не як ближчий французький звук [e]. Носові голосні у французькій мові також є проблемою для англомовних. Приголосні звуки також відрізняються. «Німий» «s» на кінці багатьох французьких слів іноді зберігається в англійській мові (наприклад: corps, faux pas), тоді як вимова «ch» може варіюватися між твердим звуком в американському варіанті англійської («chassis») і м'яким звуком у британській англійській. Регіональні відмінності між британською та американською англійською поширюються на інші французькі запозичення, такі як «valet», «gillet / gilet», «niche», «clique», «leisure» і «vase». Цікаво, що спроби звучати «більш французько» іноді можуть призвести до неправильної вимови, явища, відомого як гіперіноземність, наприклад, вимова кінцевої «e» в таких словах, як «cache» або «cadre». З часом старіші запозичені слова стають більш англізованими у своїй вимові, узгоджуючи їх з англійською правописною умовністю. Ці відмінності у вимові підкреслюють природну адаптацію іноземних слів до існуючої фонетичної системи мови-реціпієнта та вплив регіональних варіацій.

Інтеграція французьких запозичень характеризується глибоким і тривалим впливом на англійську культуру. Французькі терміни складають основу англійського правового та політичного дискурсу, формуючи саму мову, яка використовується для обговорення профільних питань.

Список використаних джерел та літератури

1. Верба Л. Г. Історія англійської мови. Посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. Вінниця: НОВА КНИГА, 2006. 296 с.
2. Паутова В. В. Вплив французьких запозичень на англійську мову URL : <http://www.psyh.kiev.ua> (дата звернення: 28.05.2025).

3. Haugen E. The Analysis of Linguistic Borrowing. *Language*. Нью-Джерсі: Prentice-Hall Publishers, 1996. P. 118–126.
4. Baugh A. C. Cable T. History of the English Language. Лондон: Routledge, 2002. 447 с.